

נייר עמדה: המאבק בתאונות עבודה בישראל

מדינת ישראל סובלת משיעור גבוה במיוחד של תאונות עבודה, ובתוכן משיעור תאונות קטלניות גבוה באופן בלתי-סביר בהשוואה למדינות אחרות. עשרות פועלים משלמים על המציאות הזו בחייהם – רק בשנת 2021, נהרגו בתאונות עבודה 71 עובדים. ב-5 החודשים הראשונים של שנת 2022 התרחשו 50% יותר תאונות קטלניות ביחס לשנה החולפת (29 הרוגים בתאונות עבודה, 14 בענף הבנייה). **במציאות הקיימת היום בישראל – בכל המישה ימים נהרג עובד מעבודתו, וכל זאת, לצד אלפים רבים של עובדים שנפצעים מדי שנה במהלך עבודתם וחייהם משתנים ללא היכר.**

קריאה לשינויי מדיניות

את רבות מהתאונות היה ניתן למנוע אילו מקבלי ההחלטות היו מאמצים סטנדרטים עדכניים ואפקטיביים כפי שנהוג במדינות ה-OECD. ראשית, אנו קוראים ליישום החלטות ועדת אדם מ-2014 ולהקמת רשות לאומית לבטיחות בעבודה. בנוסף, אנו קוראים לשרת הכלכלה ולסגנה ליישם בדחיפות את הצעדים הבאים:

1. אישור התקנות בדבר הרחבת שרשרת האחריות על הבטיחות באתרי בנייה: אנו קוראים לשרת הכלכלה לחתום על התקנות החדשות שפורסמו על ידי משרד העבודה והרווחה בקיץ 2020, ובתוך כך לאמץ את המודל הבריטי להתמודדות עם תאונות עבודה. המצב הקיים, בו מנהל העבודה בשטח סופג את מלוא האחריות על התאונות באתר הבנייה, הינו מצב בלתי-אפקטיבי ובלתי-צודק.
2. הגדלת מספר מפקחי הבטיחות: בארץ קיימים 69 אלף מקומות עבודה, מתוכם כ-15 אלף אתרי בנייה. עם זאת, מנהלת הבטיחות מעסיקה כ-90 מפקחי בטיחות בלבד, 60 פקחים לאתרי הבנייה ו-30 נוספים למקומות העבודה האחרים. מדובר במספר נמוך באופן משמעותי מיתר מדינות ה-OECD. **נדרשת הכשרה מיידית של 290 מפקחים נוספים (פי 4.6 ממה שקיים כיום)** כדי לעמוד במוצע מדינות ה-OECD ולהעניק פיקוח מסודר ואפקטיבי.
3. הגברת החקירה והענישה: על פי נתוני "קו לעובד", בשנתיים וחצי האחרונות התרחשו 900 תאונות, מתוכן 331 תאונות קשות או קטלניות. עם זאת, רק 39 תאונות נחקרו על ידי המפלג לחקירת תאונות עבודה. זאת ועוד, בשנת 2021 הוטלו על ידי מנהל הבטיחות 120 עיצומים כספיים בלבד בגין הפרות בטיחות באתרי הבנייה. נתון בעייתי נוסף מלמד כי ב-2021 הוגשו שלושה כתבי אישום בלבד בגין מפגעי בטיחות תעסוקתית. **יש לדאוג לכך שכל תאונה קטלנית תתחקר כאות ויוגשו כתבי אישום בהתאם.**

במדרש מתואר שבנוי מגדל בבל היו כה עסוקים בבנייה, ש"אם נפל אדם נמת לא הו שמים את לבם עליו, ואם נפלה לבנה אחת הו יושבין ובוכין"; הדמיון המטלטל שבין התיאור במדרש לבין היקפן של תאונות העבודה במדינת ישראל כיום מעורר תהיות קשות בנוגע למקום שמעניקה מדינת ישראל לחיי אדם.

ארגון "מעגלי צדק" הוא ארגון חברתי שמטרתו קידום ערכי הצדק החברתי, תוך שאיבת השראה מעולם התוכן היהודי. **בשנתיים האחרונות** הארגון פועל במגוון דרכים – אירועים, מיצגי זיכרון והפגנות – במטרה להעלות על סדר היום הציבורי את הצורך בשמירה על ביטחון העובדים ובהפחתת מספר ההרוגים בתאונות עבודה. אנו, בשם של מאות המשתתפים בפעילויותינו, קוראים להיאבק בתרבות הארגונית שמטשטשת את ערכם של חיי האדם והדאגה לשלומם, ומאמינים שזוהי חובתנו היהודית והאנושית.